

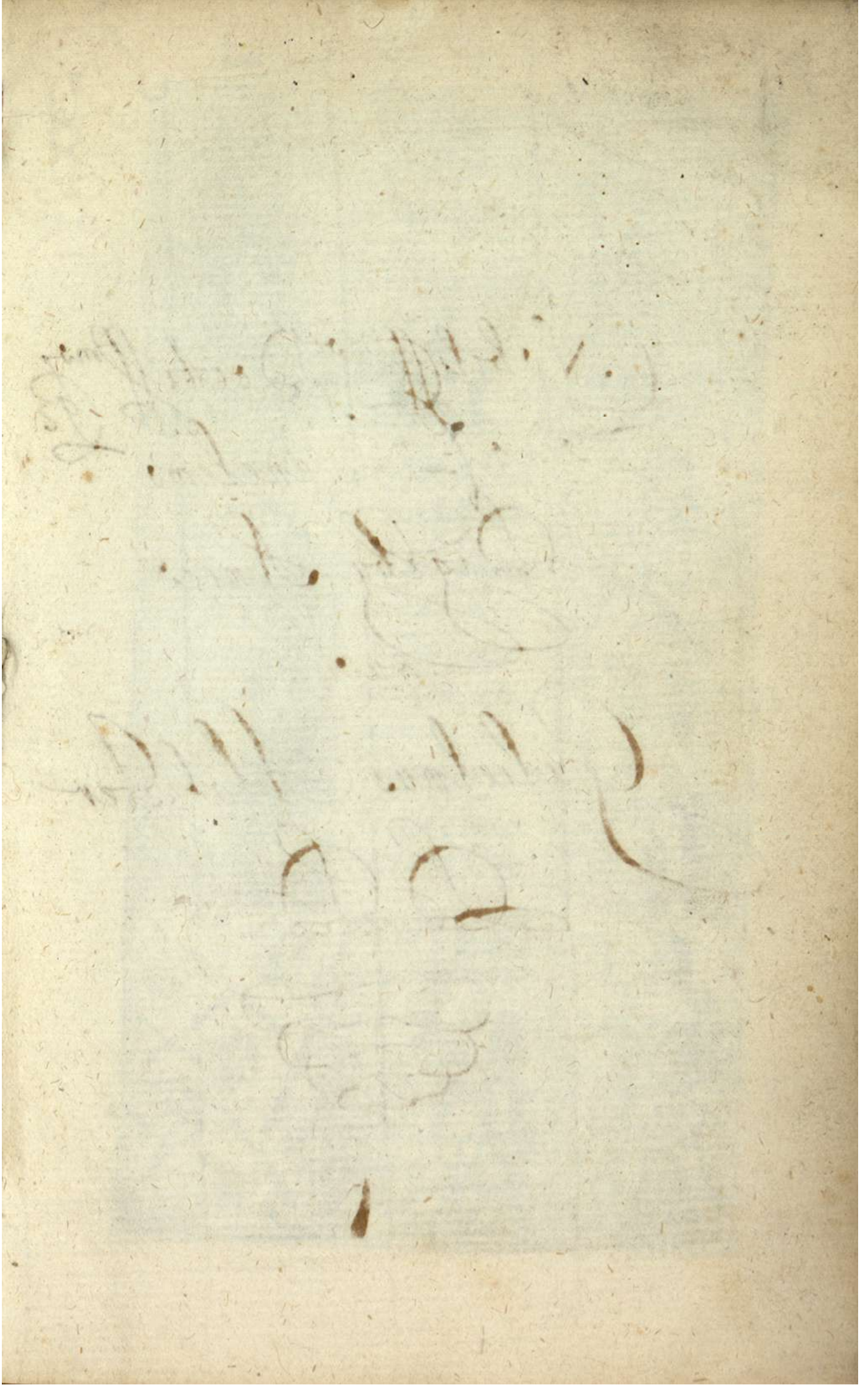

R. 2a. 573 12°

~~A. G. 9.~~

~~2~~

D. IX. 140.

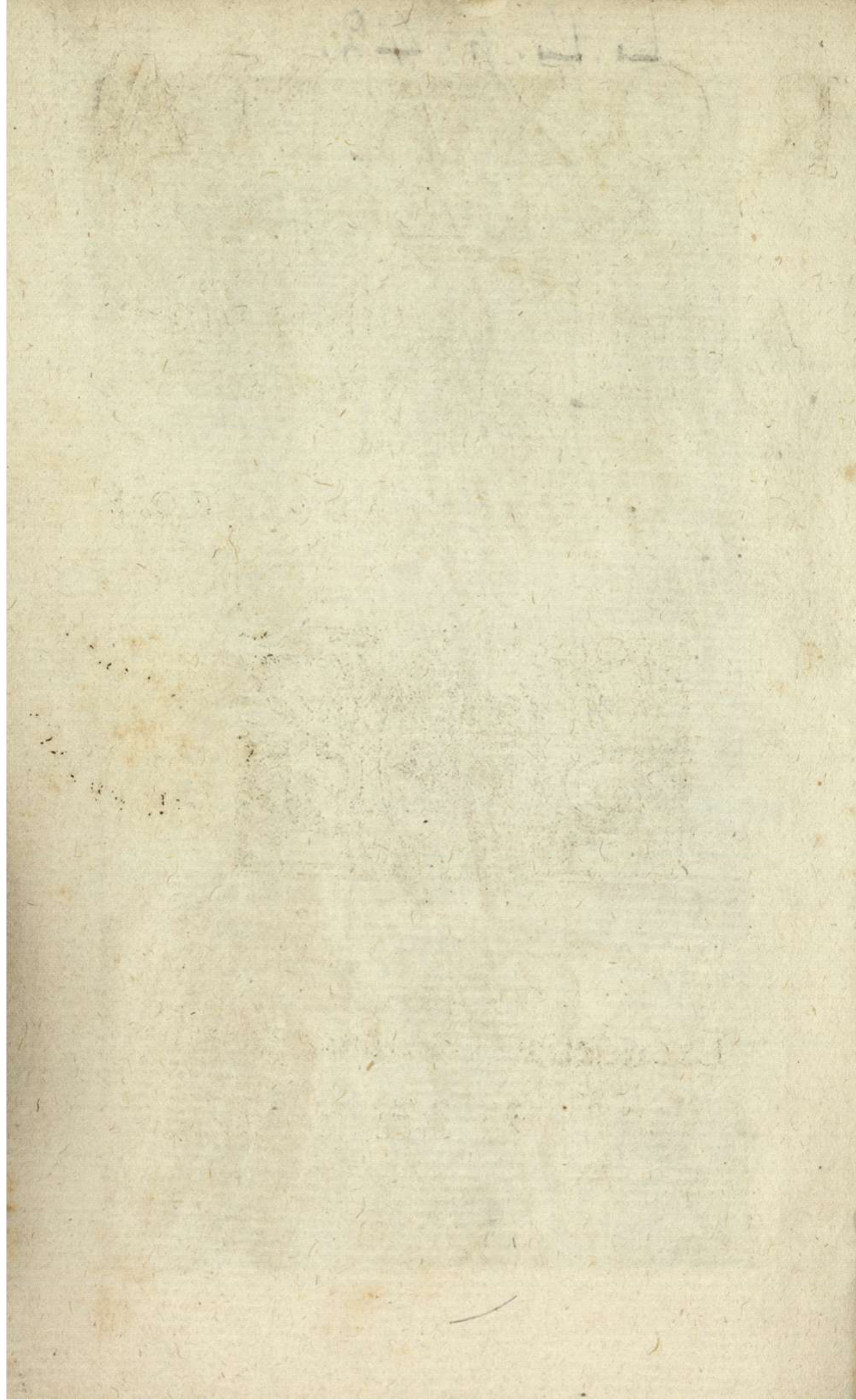
Nobiliss^{ms} Doctiss^{ms}
viro Kenelemo
Digny Amici
su

Guilhelmus Habaster
DD
A decorative flourish consisting of several loops and a long, thin, wavy tail.

ROXANA
TRAGÆDIA
*A plagiarij
Vnguibus
Vindicata,
aucta, et
agnita ab
authore
Guilielmo
Alabastro.*

ROXANA TRAGÆDIA

A plagiarij unguibus vin-
dicata, aucta, & agnita
ab Authore

GVLIELMO ALABASTRO.

LONDINI,
Excudebat Gulielmus Jones.

1632.

ROXANA
TRAGEDIA

A plagiari, in quibus vin-
diciis, singulis & agnis
ad Antiquos

GUILIELMO ALABASTRO.

LONDON:
Excusabit Gulielmus Jones.
1632.

CLARISSIMO
DOCTISSIMOQVE

VIRO RADVLPHO FREE-

MAN, Equiti Aurato, Regiæ

Britanniarum Majestati à

Supplicibus, GVILIEL-

MVS ALABASTER

Salutem.

Nte quadraginta
plus minùs annos,
morticinum hocce-
didi duarum heb-
domadarum abortum, & uni-

A 3

us

+ Cadavre.

Epistola Dedicatoria.

us noctis spectaculo destina-
tum, non ævi integri. Cumq;
tanto temporis intervallo qui-
evisset, in æternum dormitu-
ram speravi fictitiam Roxa-
nam, inter manes populares
suos. Cùm ecce nuper plagi-
arius quidã de crucis beneme-
rito nuncupatus corruptum
poematis hujus exemplar na-
ctus, suscitavit Roxanam dor-
mientem, et reluctantem, &
de vitijs proprijs consciam, i-
terum protraxit in famæ the-
atrum, ut sui ipsius tragædiam
ageret. Et præter ea quæ ex
partu

partu præcipitato vitia trahe-
bat, addidit de suo tot menda,
ut certasse mecum videatur,
uter crebriùs peccaret. Quid
facerem? An paterer vagari li-
brum sceleratum, qui nomen
meum si non à fronte, tamen
à tergo gereret: vel senex sep-
tuagenario propior, Musas
juveniles procarer, ingenio jã
marcente, & conditione vitæ
abhorrente. Vicit paterna in-
doles, ut foetum juventutis à
cura senis non deponerem.
Revocavi igitur ad calculos
plurima quæ admisisset cri-
mina,

Epistola Dedicatoria.

mina, vel ex ingenio proprio,
vel pravo amanuensium con-
sortio. Prodit ergo jam Rox-
ana, literata magis à stigma-
tibus, quàm à scientia; & cre-
bra linearum interpolatione
caperata, patri suo similiorem
se exhibet. Tibi ergo pro ve-
teri amicitia, cothurnum hunc
mitto, qui pro ingenij perspi-
cacia & Musarum familiari
commercio, potes, quæ à me
omissa sunt, corrigere, vel pro
amore tuo defendere. Nam
si totum dictionis hujus loliū
extirpasseni, magna pars arvi
hujus

Epistola Dedicatoria.

hujus cespite careret. Admo-
nendus eras, recitare ista cum
spuma soni, ut solent poetæ
tragoedias suas, quia in gran-
dius quodammodo excolun-
tur, quæ cum ampulla oris le-
guntur. Sed servabis vocis ro-
bustæ accentum in Lamenta-
tionem Romæ, quæ intra an-
num in scenam prodibit: de
illa bene sperare audeo, huic
pretium ad arbitrium lectoris
statuo.

Vale.

V. CL^{mo}. COLLEGÆ
SEMPER-AMICO GVLII-

ELMO ALABASTRO

Th.D. Roxanam redivivam

Sonulo Hendecasyllabico

gratulatur

HVGO HOLLANDVS.

EN Roxana superstes è profundo
Orci limine nuper est regressa:
*Quæ casu nimis improbo repressa
Nunc toto volat expiata mundo.
Quis Graiûn tonat ore tam rotundo,
Cuius tam cita Musa tamque pressa?
Quæ necdum senio est premente fessa,
Sed cursu instar aquæ fluit secundo.*

Hic

Ad Authorem.

Hic Roxana triumphet atque proles,
Queis vates Clarii est vetus Minister,
Et vatum quot ubiq; sunt Magister.
Iis sit pro tumulo hæc stupenda moles,
Quam non diruet æstuans Atossa,
Nec Tempus sacra dissipabit ossa.

AD

AD
CLARISSIMUM
ATQUE DOCTISSIMUM
VIRVM D. GVLIELMVM
ALABASTRV M S. T. D.
super Tragœdiâ suâ *Roxanâ*
ex jure repetitâ, secundùm
vindicias assertâ, &
nunc ab ipso
editâ.

Roxana scenæ emancipata pulpitis
Olim, ubi, cothurno nixa, contempsit
Calcavit astra, condidit cœlo caput, (solū,
Eheu! tot annis libera & iuris sui
Servire tandē cogitur avaris typis; (tens.
Hinc mutila miserè prodit et mendis sca-
Non tã nocebat perfidum Bessi caput,
Non

Ad Authorem.

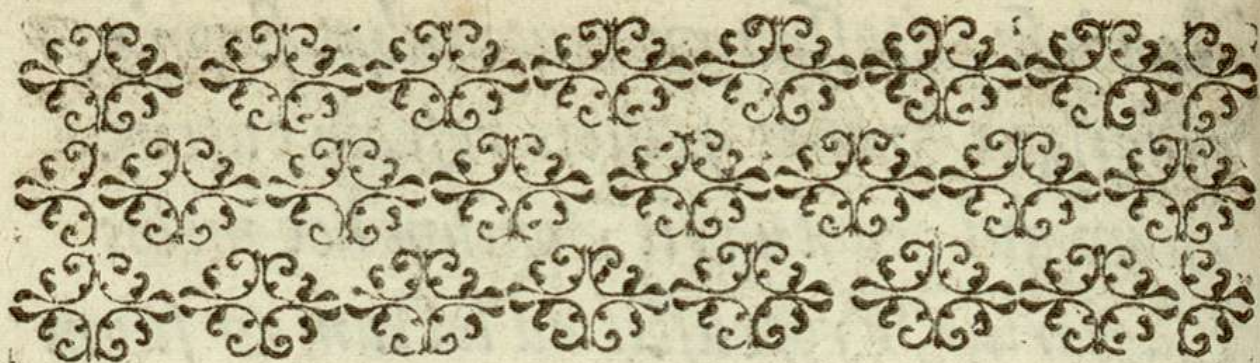
Non ipsa Atossa tam cruentabat flagris,
Plagisque arabat pellicis roseam cutem:
Quàm qui ceartuavit Aonium hoc melos
Plagiarius, Procrustis ad lectum & suum
Luxansq; detruncansq; Sophocleos modos.

Roxanæ at isti vivit (et vivat) pater,
Molente melior, qui manu iniectâ asserat
Cerebrigenâ prole, Esse et hanc dicat suâ.
Uterq; plagio gratiam hanc refert tamen;
Hic, quòd iuventæ sic datur lusu frui;
Illa, hinc quòd almam sanior lucem videt.

Tantum aura lectorum benigna si favet,
Iubeto simul omnes, Valere et Plaudere.

THO. FARNABIVS.

ROX.

ROXANA.

Dramatis Personæ.

<i>Moleontis umbra</i>	<i>Roxana Moleontis filia</i>
<i>Mors</i>	<i>Sisimithres Roxanae filius</i>
<i>Suspicio</i>	<i>Ariaspe filia</i>
<i>Oromasdes Rex</i>	<i>Nuncius</i>
<i>Atossa Regina</i>	<i>Damiana nobilis aulica</i>
<i>Bessus</i>	<i>Chorus famularum Reginae</i>
<i>Arsaces Senator</i>	

ARGV-

ARGVMENTVM.

O Xiartes Bactriæ Rex moriturus, regni filijq; Oromasdis tutelam fratri Moleonticōmisit dū puer per ætatē regno habilis esset. Oromasdes cūm ex ephebis excessisset, regnum à patruo reposcit, quo moras neētente, et nepotis ætatem rebus gerendis indoneam causante, Oromasdes è Bactria ad Gangaridas fugit, et Gangaridarum regis filiam uxorem duxit, justisq; copijs instructus Bactriam revertitur, et patrum Moleontem regno vitaq; detrudit: Erat Moleonti filia Roxana, quam, ne in victoris manus veniret, in loco secretæ sylvæ remotissimo, cum alijs fidelissimis seclusit, omniaq; ad vitam necessaria simul congeffit: Postea verò dum Oromasdes per hanc sylvam venatur, à reliquis aberrans, solo Bessio comite in hunc locum incidit, et Roxanam ibidem inclusam; cumq; puellæ conspectæ amore teneretur, primò blanditijs sibi conciliat, deinde conjugis loco habet, atq; filium et filiam ex ea sustulit; dum
hæc

hæc per annos decem geruntur, tandem Bessus Atossæ Reginae amore captus, ut voti compos fieret, rem totam Reginae aperit. Quæ Zelotypo furore correpta, hac conditione mutuum pollicetur gratiam, ut Roxanam liberisq; ejus sibi in manus traderet. quo facto, matrem cum liberis crudelissimè interficit, et Besso quod promiserat exolvit: Quod cum Regi per Reginae nutricem innotuisset, Bessum occidit, et de Regina tollenda cogitat. Illudq; consilium placet, ut cum à Regina ad convivium invitaretur, corollâ venenatâ quam capite gestabat poculo impositâ rem conficeret; quumq; eundem dolum Atossa Regi parasset, mutuo scelere pereunt.

ROX.

ROXANA.

ACTVS PRIMVS,

SCENA PRIMA.

Moleontis umbra.

U Trumne noctis ille Tartareæ vapor
Depinxit oculos ludicris mundi notis?
Vegetumq; rerum examen errore implicat?
An hoc quod oculis haurio late meis;

Illa est scelestæ et execrata Bactria?

Quamvis hebescant oris ista lumina,

Fulvosque solis halitus abhorreant;

At illa pernix pupa vindictæ videt,

Et vel per ipsa furva noctis viscera

Molemque terra conspicietur Bactriam.

Video superba turrium cacumina,

Urbisque festa tempora (at festa haud diu)

Agnosco celsum regiae fastigium.

Nunc hostis, olim sed meum (heu olim decus)

Iam video nimium, præstat Orcum regredi:

B

EST

*Est Orcus hic, et si quid Orco seivius.
 Sed mollis, excors, vane, quid seivis dolor?
 Spaciumq; pœnis debitum, questu teris?
 Vindicta viva, et æquilibris ultio,
 Nictu corusci fulminis perniciosior,
 Et ignis altis rictibus voracior,
 Age: quod superstat, saucij animi pabulum
 Perpes vorato: luxuriat nudum jecur,
 Vacat dolori: credo iterum hominem induans.
 Adhuc furoris vivit humani modus
 In corde nostro: nec dum odia persensimus,
 Quæ spectra, larvas, et malas animas decent:
 Iras vigere à morte, non mori scient,
 Sed verba velitamur, et dies fugit,
 Quam Parca Furijs constituit ultricibus.
 Promissa sed quid auxilia nectunt moras,
 Quæ destinavit arbiter stygis mihi?
 Gravis ultioni, vel levissima est mora.
 Sed quale spectrum se intuenti interserit?
 Vel quantus illi livor, et terror subest?
 Quod si tenaci mente, mihi consto satis,
 Mors est: furentes sensimus semel manus,
 Postinde nunquam vidimus: vivos amat,
 Illic moratur: mortui nequeunt mori.*

ACTVS PRIMVS,
 SCENA SECUNDA.

Mors.

Mors. Moleontis umbra.

Mors. **M**oleontis umbra, si quid exequendū habes,
 Quod nostra levius opera conficiat tibi,
 Effare; morti nemo frustra supplicat,
 Si bilis atra, et pervicax iræ sitis,
 Quatotus aestuas, riganda est sanguine,
 Frustra invocabis numina, et lentis moris
 Franges doloris impetum: possum brevi
 Compendio prestare, quod mille ambitus.
 Nam bella, morbi, pestis, et peior fames
 Mihi ministrant, turba ceu satellitum.
 His scio, et sine his; mihi namque est mali
 Ars mille formis, sæculis incognita,
 Semperque morbi nova propago pullulat.
 Quin grandis etiam pompa medicorum mihi
 Operam ministrat, tergit ingenium meum
 Labor scholarum; Discipula Machaonis
 Profiteor esse: simplici graderer via,
 Si non acuta consilia medici darent,
 Ut vita ab ipsa fieret antepharma
 Vitæ: sub illo rore potor dulcius.

“Ingratus apparatus est reliquus necis,

“Medicina lethum temperat cum gratijs.

Moleon. Cōmunis ordo est, et necessitas mori.

“Quæ lege fati, et more transigitur suo,

“Vindicta non est illa, sed maturitas

“Caduca vitæ; semper et homines prope.

“Non est mori miseria, sed misere mori.

Mors. Quæ tanta curis pectus insanis agit
 Crudelis ira! tam furentis impetus

Non est origo tenuis, effare hoc mihi;
 Morti vacabit semper excidij novae
 Audire causas: Mol. exequar lubentius,
 Ut fama tanti sceleris, et meritis pudor
 Iusto dolore sauciam te concitet
 Nostris favere partibus; mixta manu,
 Intorta sic vindicta feriet fortius.
 Hac gloriosa regna lata Bactria,
 Olim Oxyartes frater obtinuit meus,
 Quae regna moriens credidit dextra mea,
 Dum temperando filius sceptro foret
 Par Oromasdes; non erat in animo mihi
 Fidei deesse, aut linea rectae viam
 Limare, regni devia cupidine.
 Harebat ista cura sed factis meis,
 Ut fieret usu dignus imperio patris,
 Annisque pariter. Ille sed mora impotens
 Regnique seva fervidus cupidine,
 Praeoccupavit tempus: et Gangaridum
 Regem petivit, cujus et natam thoris
 Despondit, et conflavit ad bellum viros.
 Diuque Marte pendulo, tandem tamen,
 Pagnâ potitur, (qualis est belli alea)
 Vitaque me, et regno exuit, vita altera.
 Sed damna vitae gravia, nec soly forent
 (Vtrumque quamvis grave sit) his nisi additum
 Nata fuisset dedecus, et injuria.
 Quam ne superbo praeda victori foret,
 Mali futuri providens, et nunc dati

" (Tam certus augur rebus in malis timor)

Et sole et orbe nescis, sylva intima

" Clausi secreta (sed palam illa est foemina) | remotam

" Quam non recondunt, castitas, pudor, fides.)

Quin et Dianæ dedicatam virginem

Turri sacra vi marmoris reconditam,

Vt illa casto flore serviret Dea:

Illamque tutam ab hoste servaret Dea.

" Sed nulla turris, nulla religio satis

" Munita, quam non curiositas levis,

" Profana vel libido faciat perviam.

Frustra Deos rogavimus, frustra pi.

" Deos Tyrannis usus, haud pietas facit.

" At sola simplex turba veneratur Deos.

Rex Oromasdes forte venatu suis

Socijs aberrans, repperit natam meam

Sylvis reclusam, cumque Atossæ conjugis

Maritus esset, ambiit stupro meam

Violare natam; sed meam natam nego,

Quæ cum tyranno, et sanguinis nimis sui

Et Adultero, et quod leve erat, homicidâ patris,

Amore, stupro, nuptijs hæsit malis.

Quin et quod uxor sterilis abnuit dare,

Dedit Tyranno liberos; fecit patrem,

Per quem illa patre caruit, atque illâ pater.

Id nempe solum defuit malis meis,

Fœcundus hosti ut essem; et ex qua surgeret

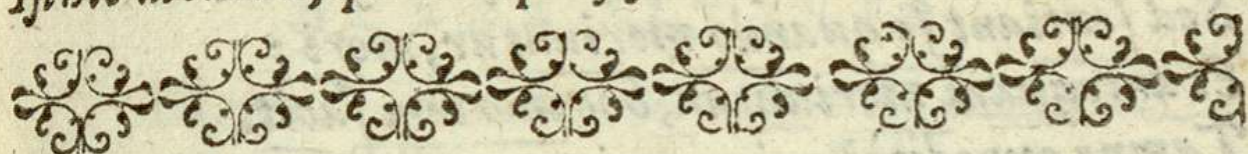
Vindicta patris, hostis oriretur domus;

Et spes senectæ, et regij throni jubar.

Inimicus orbis ne esset, ego pater fui,
 Felicitatem credidi natam, via
 "Sola hæc miseria fuerat. Ad summum mali
 "Nisi à seipso, nemo fit plene miser:
 In impudicam hanc pellicem, et matrē malā,
 Quæ Neptis esse, et esse nata vult mihi,
 Sed utrumque nomen neptis, et natæ execror:
 Et hunc tyrannum, sanguinis nostri luem,
 Nepos, generque qui cupit dici meus;
 Sed utrumque nomen patrui, et soceri execror.
 In hunc, in illam, in utrumque, et utrinque irruant
 Moleontis odia: bene fit: utrosque implicat
 "Vnus reatus: Sæpe violentus furor
 "Cum justus hostis defuit, deferbuit.
 In quos feratur, ira nostra repperit;
 Ne desit hostis, nata se nostra obviat.
 Savire discam hinc rectius, et in filia
 Experiar, in nepote quod post exequar.
 Mors. Ingens malorum messis, et scelerum ambitus
 Perplexus, unde tot capita, et propagines
 Odi resultant, fertilis morti seges.
 Sed quale tanta ad scelera commentum placet,
 Unde ordieris? cujus auspicijs ages?
 Authore quo, quid incipis momentum habet.
 Moleon. Pulchre statutu est: vota se nostra explicant.
 Spem de futuris foveo, principium liquet.
 Ministra sceleris sola suspicio placet;
 Hanc evocato, in abdito inferni latet,
 Omnes latere gestiens, et se latens.

Vt suspicetur, suspicax etiam sui.

Mors. *Quid moliaris sentio, et monstrum scio,
Quod plurimos morti dedit, plures dabit.
Isthic morare; quod cupis sistam tibi.*

ACTVS PRIMVS,

SCENA TERTIA.

Moleontis umbra sola.

Canis Britannus vertagus velut celer,
Quando latentis indicem odorem fera
Hansit rapaci nare, gestit artibus
Cunctis, et ora sufflat, et latratibus
Nictens acutis, precipit quod non habet,
Et non videt; sed spe tamen videt, et habet.
Sic execrata divitem prædam domus
Percipio blanda speculâ, at amicâ tamen,
Certamque facile credo, quia certam volo.
Nunc vivere incipio, hostis incepit mori:
Nunc faustiori sorte quam prius rego.
“Hoc imperare est: nolle quicquid non potes,
“Aut posse quod vis: possumus, reges sumus;
Et fuimus olim: sed luent per quos stetit
Quod fuimus. Occupanda nunquam sceptrâ sunt,
Nisi propter hostes, esse mihi regem lubet.
Agite ministri; quis minuet istum mihi
Dolorem, ut inde crescat ipse, qui me amas
Ostende (nullum majus indicium peto)

Dilecta capita mihi nepotum, filia,
 Generique monstret, absque corporibus magis
 Forsan placebunt: si redire in gratiam,
 Odiumque querant diluere, hæc sola est via.
 Sed sentiant se quando moriuntur, mori:
 Et antequam moriuntur, hoc mortem facit.
 Tamne expeditè? prius amicos credidi,
 Nunc sentio. Quid hoc? video nata caput?
 Roxana salve: patris in amplexum veni.
 Solet perire mortuis formæ decus:
 Sed crevit in te nata: quanto es pulchrior
 Defuncta (si non iudico nimis pater.)
 Et hæc nepotum capita, de matre auguror,
 Patri nec abluunt, habent et quiddam avi:
 Nepos, generque gemina amicitia nota.
 Optate patris nepos, socero gener,
 Optate per te, at liberis et conjuge
 Optatior gemina: Hic modum ira ponimus.
 Vindicta tandem pereat, et malus furor.
 Sed non peribit, anime quo pergas vide.
 Incogitantes, garruli, et (quod maximum
 Inesse vivo huic pectori potuit scelus)
 Pene innocentes fuimus, innocuè loqui
 "Dum discimus: non parvus ad amorem est gradus
 "Affari amanter, sentias contra licet.
 "Quod sustinebis dicere, et facere id potes.

ACTVS PRIMVS,

SCENA QVARTA.

Mors. Suspicio. Moleontis umbra.

Mors. **S** Ic illum in omnes ira crudelis rapit.

Susp. Attendo, sed precede: Mors. cur necis mo-

Susp. Egone mortem patiar à tergo sequi? (ras?

Vt falx tibi est, sic colla mihi. Mors. frustra times.

Sulp. Frustra veretur nemo, quod nemo satis.

Mors. Sed cur lates? Susp. suspicio quare sin' rogas?

Mors. Quo jam recurris? Susp. metuo ne fures domum

Me absente raptant, Mors. sed nihil domi est tua.

Susp. At cura magna est, ne pereat illud nihil.

Mors. Numerasne claves Susp. fortè conjux in scia

Subduxit unam absente, quo me, pellicem

Inducat. Mors. An vietus, et cæcus senex?

Susp. Aurora Tythonum rapuit aquè senem.

Mors. Pectus perambit clathra cur plicatilis?

Susp. Deprènsa sum, quorsum ista sciscitatio?

Et ille testis suspicor verbis datus?

Mors. Rex est, nec esse regibus testes licet.

Susp. At regni ob usum multi reges perpetrant

Quæ non decent, Mors. cur exilis loco tuo?

Susp. Ne pulvis illic subsit igneus, mico.

Mors. Quid tectâ spectas, unde nil veniet mali?

Susp. Tegula subivit impluens se Iupiter.

Moleon. Monstrum nigrantis Tartari, sub quo lates,
Illudque

Illudque sub te latitat, omitte hos leves
 Sagacis animi, & suspicacis impetus.
 Quid in teipsam sevis? Auxilium mihi
 Promitte, dabitur magna materia mali:
 Servi libido, regis ignotus thorus,
 Regina spreta, et spreta quod sit nesciens.
 Ignara pueri mater, et matris puer,
 Gener, nepotes, mater, infesta omnia.
 Susp. Cur tu immerentem filiam ulcisci paras?
 Moleo. Vtrū immerentem stuprum? an impietas facit?
 Susp. Sed passa vim est invita: Moleo. credo et nup-
 Et liberos. Susp. quid virgo faceret impotens? (tias,
 Moleo. Quod nata Lada fecit, et quod Belides
 Vetus exolevit fama, fecisset novam.
 Susp. Habes nepotes regis heredes avi:
 Moleo. Sed habeo generum patris homicidam sui.
 Susp. Sevis genitor in filiam, Moleo. vel in patrem,
 Vel in meipsum, dummodo hostem sevio.
 Susp. Quid suspicabor esse faciendum mihi?
 Moleo. Quodcunque durum, triste, crudele, horridum
 Scelus, atque si sit scelere nomen dirius,
 Quod suspicari nulla suspicio potest.
 Nec mors piare, plana poenarum agmine.
 Contagione regiam, sed pessima
 Accende: qualem ipsa metuas cum accenderis.
 Ingredere tota, sicut ad facinus soles.
 Quod ipsa abhorres, nulla pars aula vacet,
 Tuique nulla, minima suspicio volet
 Seu vera, seu sit falsa, dummodo mala.

Si quicquam amoris, aut fidei inest regia,
 Quod impedire possit inceptum scelus,
 Citò amputetur: sed quota est hæc pars tui,
 Ut illa percant, variores hospites
 Nulli inter aulas; sponte moriuntur sua.
 Sed illa surgant, digna te, et studiis tuis,
 Cautela nimium suspicax, vani metus,
 Doli, furorque cædis, et scelus, et nefas,
 Et quicquid hostes hostibus vovent mali,
 Boni remittunt: horreant, quod non sciunt,
Et quod cuiquam possit accidere malum,
Vereantur in se, et constet augurium sibi
Sui timoris. Forte propositum scelus
 Preoccupent utrinque, et ad finem mali,
 Capiantur uno victor, et victrix dolo.
 Atq; en superbam principis pompam ferens,
 Atossa dubio tendit ad templum gradu.
 Ut sæva noctis visa donis expiet.
 Ipsa tacente, loquitur in vultu metus.
 Accinge te nunc, suscipe hanc causam tuam,
 Viresque totas collige; ut tui tibi
 Mensura constet, trade documentum grave,
 "Nisi qui probavit, nemo serectè æstimat:
 Tuque illi adhære particeps mors, et comes;
 " Perfecta non est pœna quæ parcit neci.

CHORVS EX TRIBVS.

Q Valis vario syrmate formas
 Nox picta trahis mille colores?

Atque

Atque sepultis sensibus offers
Rerum facies, speculoque tuo
Actus prodis sapè futuros.

Sollicita tua cura quadriga,
Et comes haret timor eunti.

Nocte suprema sic Atossam
Pavidis terrent somnia spectris.

Pratis florigera sicut apes novis,
Carpunt delicias, et juga florea
Errantes, varijs crura saporibus
Ad cellas referunt tincta: sed unicum
Succum de varijs floribus exprimunt.
Sic inter species sensibus obvias
Noctu mens animi corpore libera,
De cunctis variam fingit imaginem.
Non vana fides, hominum functas
Animas media nocte vagari,
Et demersis sensibus umbras
Mittere rerum saepe futuras.

Cum nox medios ageret currus,
Staret et equo temone polus,
Subito geminos vidimus angues,
Ruere in thalamos Atossa tuos;
Et sinuosas volvere spiras,
Et surrigere sibila colla.

Lineam cum sol pater equilibrem
Tangeret cœli, penetravit aulam
Insolens urbis lupus, et domorum
Ferre conspectum: gemitque bubo,
Carmen infauis ululans querelis.

ACTVS SECVNDVS,
SCENA QVARTA.

Oromasdes. Bessus.

Orom. **V**trum inquietus animus ignavos metus
Sibi fingit ipse, (rebus ut magnis solet?)

An di nocentes, sorsque difficilis bonis

Sese impiarunt scelere Roxanae in caput?

Presagit aliquod suspicax animus malum,

Cur suspicetur nescit ast animus malum.

"Bess. Prudentis hic est morbus, in vano timor.

"Orom. Prudentis hic est nervus, in dubio timor.

Bess. Effare servo quis cruciat animum metus?

Orom. Cavere possim si sciam; sed suspicor.

"Bess. Properat nimis suspicio, quæ præit metum.

"Orom. At illa sera est quæ sequitur altos metus.

"Bess. Is suspicetur, cujus est etiam timor,

Rex quem timebit? Orom. major est nobis timor,

Sed non apertus: turba fit pœnæ arbitra,

Raro timoris. Bess. Quale vereatur malum

Roxana? Orom. quicquid fœmina, et quicquid nimis

"Dilecta, rarus invidet miseris Deus.

Sed ne latenti torquear frustra metu,

Cape

Cape has sacrata interpretes claves domus,
 Iterq; captum corripe, et cape annulum,
 Sigillum amoris, et sacram fidei notam,
 Speculumque forma conscium, cum his literis,
 Quas irrigavit imbre lachrymarum dolor.
 Pene adlituras: expedi, redi, vola,
 Non inquietos exnet prius metus
 "Sollicitus animus, crescit in pejus timor
Moras trahendo: Bess. fiet Oromasda inclyte,
 Certabit expeditio cum fide sua.
 Sed qualis iste non tui vultus color?
 Incertus oculi jactus, et dubij pedes,
 Tremorque subitus, et pes haud constans sibi?
 Partem doloris conjice in me, si potes
 "Omne, voluptas subditi est, regis mala
 "Levare, vel perferre: taciturnus dolor
 "Se rodit ipse: vim gravem minuit mali
 "Qui narrat: Orom. hic silentio curabitur
 Morbus, loquendo crescit. Bess. id quod garrulo
 "Loqueris palam fit, claudit arcanum fides.
 "Orom. Qui multa cuiquam credit, effari docet.
 "Bess. Qui conscys quid subtrahit, damnat fidem.
 Orom Nil statuo certi, sed timeo, sed suspicor.
 "Bess. Suspicio saepe prodidit metum suum.
 "Orom. Loquax recondit temeritas raro fidem.
 Bess. Quod dixeris mihi, lapidi dictum puta.
 Orom. Osculta reddit Lydius at lapis palam,
 Bess. Muto loquêris, cujus os vocem premit.
 "Orom. Quod lingua muti celat, id signa exprimunt.
 Bess,

Bess. *Sic immerentis elevas servi fidem?*
 Orom. *Sat Bessè constat, sed animus magno in metu*
Impos sui est: nec credit alijs, nec sibi.
Illud verebar, ne quis Atossam malus
Docuisset error conjugem de conjugè:
Sic inquieta visa, et anxia est modo,
Ambigua iactans verba, nec fractis iter
Reclusit ira vocibus: perque omnia
Par est Atossæ, parque Zelotypæ dolor.
Sed tu citatam corripe et viam, et moras.
Cure ut minantis exuar cæco metu,
Me distinebit interim cura anxia.

ACTVS SECVNDVS,
 SCENA SECVNDA.

Bessus. Suspicio.

“Bess. **F** *Ortuna misero blanda, felici levis,*
 “ *Gravis ruenti, capta quæ semper capis.*
Quo me extulisti in arduum montis jugum?
Regi ut superbum proximus ferrem caput.
Vbi mors cadentem sequitur, et stantem metus.
Humili latebam tutus, et tectus domo,
Nec posse tangi senserat prudens Dea?
Ergo elevetur inquit, hac parte obvijs
Telis patebam, ut crescerem in damnum, altior
Irem ad ruinam. Sentio labi statum

Quo

Quo fulciebar, despicio præcipiti
 Immanem hiantis vorticem: sola est salus
Præoccupare præcipem casum, et specu
 Minante, montem inferre, ne monte obruar
 Vtrinque timeor, et vereor, obnoxius
 Sum, noxiisque credor, id regi sat est.
 Hic suspicatur proditum per me dolum,
 Si proditus sit, conscius solus fui.
 Regina per me credit abscondi malum,
 Quodcumque prodi possit; inter aulicos
 Secreta solus namque regis sentio.
 Vtrique vitam debeo, ne non satis
 Sit unus exigendo: mihi pariter nocent
 Fecisse, non fecisse, peream ut certius.
 Sed fasciculus hic, de segete mei est mali.
 "Cupido misero nulla, moderato levis,
 "Gravis fluenti prosperis, quò me rapis
 Mei impotentem, sive amor, sive es dolor?
 Furorque potius, anime vane, intemperans,
 Hic siste fluctus ebrios, nec litora
 Rationis ultra, fervidum salum vome.
 Atossa (Besse) numquid ambitur tibi
 Regina clara Bactria, cujus sacro
 In ore majestas sedet, castum et decus,
 Et forma nulli facilis, et castos pudor?
 Quid stultus egi? colligo causas ne amem,
 "Magis inde amavi, laus amoris et nota est,
 Et ansa. Sulp. Sed spes non favet votis tuis.
 Besse. Magis inde amabo, plus libet, quod non licet.
 "Vincentis

"Vincentis honor est, ubi labor stat victoria.

Susp: Reginam amas. Bess. at principes nihil timent.

"Virtutis arctū est vinculū, pudor et timor. (satis,

Susp: Pulchra est. Bess. videtur pulchra sibi nunquam

"Nisi quando amatur. Susp: castitas moram dabit.

"Bess. Cum castitate forma vix jugum trahit.

Susp: Sed unde votis annuet veniam tuis?

"Bess. Amabo, amoris magnus est illex amor.

Etiā ipsa flectet, nulla amoris nescia est,

Qua semel amavit: virgines quod non sciunt

Amant, mulieres quod sciunt, et quod amant.

volunt.

Sed longum iter signamus, et nimium ambitum

Porrigimus, isthuc consilio acuto est opus:

"Amor morari qui potest, tolli potest.

Aut franget, aut frangetur affectus meus.

Susp. Quid si ipsa tardet? Bess. regij pateant doli,

Roxana conjux æmula, et nati novi,

Zelotypa faciet, quicquid Atossa haud facit.

"Susp. Sic est agendum, per scelera tutum est scelus.

Bess. Sed immodeste, stulte, violente, impudens

Anime quid audes? quid facis? regi et mihi

Pariter rebellis? regis oblite, et mei?

Quonam alma pietas cessit? ubi latitat fides?

Vbi se deorum condidit metus? et pudor

Tinctura honoris? quicquid et homines malos

Non patitur esse, nec patitur esse in malis.

Vbi hac, ubi illa? et quicquid isto in pectore

Abesse tantum sentio: vel si levi

Parte infuisset, fugeret hoc tantum scelus?

*Sed ecce amoris flammam vibrans facem,
 Atossa tendit: quis vetitus animum calor
 Iterum laceffit: heu recrudescit dolor
 Sævus sepulti vulneris? quò me pudor
 Quò me relicto tendis: abiit, et redit,
 Sed tardus, iterum totus et peritus fugit.*

ACTVS SECVNDVS,
SCENA TERTIA.

Atossa. Bessus. Suspicio.

Atoss. F Oecunda mater somnijs, tellus parens,
 Et vos beata turba noctivagid^{um} ~~dei~~
 Manes laresque praestites nostrae domus,
 Noxque alma cujus lucida furvum caput
 Flamma coronant, quae tuo gremio foves
 Defecta somno membra; quotque numina
 Alia, sepultos agitis in sensus vagas
 Imagines & imbuitis animum novis
 Rerum theatri, este mihi precor leves,
 Et saeva noctis visa, et horribiles minas
 In execratas vertite hostium domos.
 Sed Bessè qualis iste tam immotus status?
 Colorque languens saepe, saepe germinans:
 Et laxa cervix, et caput humeris grave,
 Oculisque tanquam corneis fixum iubar.

Anhelitus

Anhelitus repetitus et plexa manus;

Ante suborta territant insomnia?

Bess. *Horresco noctis visa, sed lucis magis.*

Ato. *"Ignavus est qui somniat vegeto die.*

Bess. *"Spes blanda nihil est nisi vigilis insomnium.*

Ato. *Licetne scire somni formam tui?*

Bess. *Necesse visa est scire, quæ tendunt tibi.*

Ato. *Si lata sunt, accipio; si lava, abnuo.*

Bess. *Præstare utrumque liberum imperium est tibi.*

Ato. *Sed quæ recurrit forma sensibus tuis?*

Bess. *Per amica noctis visa amare credidi.*

Ato. *Effare amata nomen, et certas notas.*

Bess. *Timor pudorque prohibet, at magis timor.*

Ato. *"Comites amanti inutiles, timor et pudor.*

Bess. *At hi fatigant vel recusantem hospitens.*

Ato. *Effare amata signa, si nomen negas.*

Bess. *Atossa nisi tu, nulla tam similis tibi.*

Ato. *Vel ipsa possem amare tam similem mihi.*

Bess. *Sic illa loquitur, aspicit, stupet, tacet.*

Ato. *Quis nescientem surripit memet mihi?*

Bess. *Proferre vultus signa possum vivida.*

Ato. *Nomen negatum surget ex vultu indice.*

Bess. *Hic spirat illi nobilis formæ decus.*

Ato. *Nihil hic resiclat imaginem præter meam.*

Bess. *Sic nempe speculum consciam formam refert.*

Ato. *Videre cur es ausus istuc somnium?*

Bess. *Amica vetat nemo amici somnia.*

Ato. *Cur somniasti nulla quod dabit dies?*

Bess. *"Vigilantium unus mundus est in somnijs."*

" *Suis cuique quisque quod vult somniat.*

Ato. Ergo ut videtur me videns vigilans, amas?

Bess. Amare si sit culpa, culpam deprecor

Ato. Fides colenda in principem, non hic amor.

Bess. Qui quod minus jubet, haud vetat quod ^{maius est.} est ~~maius~~.

Ato. Fidem, et timorem, quicquid est ultra, est furor

Aut servitus. Bess. seu sit furor seu servitus

Vterque Atossæ servit, et Atossæ furit,

Ato. Mitte hunc amorem, te decet melius pudor.

" Bess. Is frustra amavit, non amare qui potest.

" Fatireguntur legibus mors atque amor.

" Ato. Si fata cogunt facere cogent et pati.

" Bess. Quæ sic amanti irascere, quid hosti facis?

Ato. Pari loco est qui me odit, et qui invitam amat

Bess. Quæcunque culpa est, culpa regina est tua.

Ato. Quis amare iussit? Bess. lucidum forma decus.

Ato. Spectare quis coegit? Bess. hoc formæ decus.

Ato. Tibi non patebat: Bess. astra lucent omnibus.

Ato. At non patebit: Bess. astra non possunt regi.

Ato, Siste hunc furorē. Bess. quis furori obstat furens?

Ato. Sciet Oromasdes. Bess. plura rex intelligit.

Ato. Moriere Bess. idem est mihi non potiri vel mori.

Atoss. Sic me cupido mollis, et turpis venus

Despecto amori projicit ludibrium?

Populo probamur, viximus nimium diu.

Besso placere capimus, pulchra sumus.

Despecta si non conjugii, et vilis forem

Non cogitasset ista: de regis animo

Despecto amavit, hoc ab arcanis venit.

Sulp. Rescivit, actum est; eloquere, praoccupa.

Bess. Atossa! fasso si patet venia locus,

Secreta prodam, qua tuum tangunt caput.

Ato. Audacter effer, dabitur et venia, et fides.

Bess. Coniux Oromasde alia. Ato. quod monstrum audio?

Bess. Roxana nata patris. Ato. id superi sciunt?

Bess. Et gemina proles, Ato. sustinet terra hoc nefas?

Bess. Regnoque destinatur Ato. Atossa hoc sinet?

Bess. Divortium meditatur. Ato. à via sua.

Bess. Condiderat illam in intima sylvâ pater.

Dum forte rex venatur, errat longius,

Turrimque cernit; solus inter-eram comes,

Ingressus istam conspicatur virginem,

Narrat parentem mortuum, regem novum

Se jam imperare, maestam, et attonitam metu,

Stupro subegit, jungit et mox nuptiis,

Vbi peperisset, nunc quod aula Baëtrica

Regina non colatur, et sylvam exuat,

Obstare matrem fingit incaptis suam.

Ato. Tam casca videor, et vetula, mater meo

Vt sim marito, vapulabit hic puer,

Bess. Nunc ista amata signa Roxana fero:

Cerasque regis indices veri metus:

Diu hoc recondit nimis in regem favor,

Amor reclusit; doluit insignis tui

Iactura honoris: facio discrimen mea

Narrando vite, moriar, an vivam, tuum est.

Fuitque nostrum: quanta tibi tribuam vides:

Ato. Quis me execrati Ditis afflavit vapor?

Quæ fuscæ nebula noctis involvit malæ
 Mentis cacumen, qualem ab Ætneo rogo
 Furvum nigrantis vorticem fumi vomit,
 Quoties paventes terret Enceladus deos,
 Et triste cælum, noctis æternæ metu.
 Ite huc benignæ furie, et infamis strygm
 Caterva stridularum, et ululantes chori,
 Lemurumque larvarumque, flammeas faces
 In me rotate, non minor in hoc sæviat
 Thorace flamma, quàm impigris Lemni jugis
 Insanus ignis voluit, aut nubis sinu
 Fulgur coactum findit obstructum latus,
 Laceróque hiatu flammeas undas agit.
 Siste ira fluctus, siste, non vacat queri,
 Quicquid dolori dedero vindictæ perit:
 Quæ nullam nisi tota est, Maritum amissum,
 Queratur alius; repperi. Besse hic places.
 Nec signa gemmis squallida Eoi maris
 Aurive pondus grave, nec ad thalamos peto
 Dotale sceptrum, quod dabo dextram in tuâ.
 Sed pellicem invisam, duosque liberos
 Dari requiro. Besse dote istâ places.
 Nunc dura mater, regias ^{cepit} ~~cepit~~ preces,
 Tandemq; fractus animus ignotam nurum
 Videre gestii, et suo genero frui.
 Huc usque regis uxor in occulto fuit,
 Regina mox dicenda, (quod majus decus.)
 Bess. Victor triumpho, numini id datur tuo.
 Cui vota solvam gratias (ut dijs solet)

Sed sentiendo quam loquendo plenius
 Et gratiarum non minima pars hæc erit
 Differe grates; ut citò iussa exequar. Exit.
 Ato. Neglecta, spreta, vilis et ludibrium
 Hostile facta sum, idque quod summum est malum
 Ignara: post tot scelera, post læsum thorum,
 Post stupra, tædas, pellicem, atque annos decem,
 Rescisco: perque hæc cuncta, quod magis dolet,
 Pudica, fida, lenis, innocens fui.
 Tandem revixi: et omnis annorum decem
 Error dolorque tempus in præsens redit,
 Cui non dolendo tempus omne sufficit.
 Quemne exulantem, supplicem, fractum pater
 Meus reduxit patriæ, sceptro, throno,
 Meis coactus precibus is me ejecerit?
 Eripere possum sceptrum, quæ potui dare.
 Sterilem querebar quis malus faceret Deus,
 Amor exulabat, frigidus meos thoros
 Accessit et defectus, ad matrem ut solet.
 Hoc sæva visa noctis, hoc superi docent
 Tandem loquaces: sed taciti ad annos decem.
 Roxana regnet, pellici cedam thoro?
 An spurios aliam? excidam regno meo?
 Prius Triones cærulam Tethin bibent,
 Et inquieti circum solis quies
 Æterna sistet, liberum vertigine.
 Abscede ratio, mens bona, et mollis pudor,
 Materque pietas, quicquid et scelus vetat.
 Discurre vivax ira, vindicta impotens,

*Furorque præcepſus, peſtus en totum patet,
 Non ſic medullas hauſit Herculeas, Hydræ
 Torrens venenum, nec per ululatum nemus
 Inſana Menas corde lymphato, ſuum
 Decerpiſit Ino Pentheum; non ſic ruit
 Medea, læſi ſtimulo amoris ſaucia,
 Quando aſtra, & omnes ad ſuos gemitus Deos
 Deduxit: hoc major mihi incumbit dolor,
 Furorque major, dummodo hoc pejus ſcelus
 Naſcatur, omne ſcleris exemplum ſupra.*

ACTVS SECVNDVS,
 SCENA QVARTA.

Chorus.

F *Vtilis rerum male creditarum
 Lingua, pruritu ſitiens loquaci,
 Quale portentum eſt, et inauſpicati
 Ominis horror?
 Turbidos in ſe revocat tumultus:
 Sicut inflatus violentus ore inflato
 Cecias, nubes glomerat ſequaces,
 Flaminis ceca illecebra: polumque à
 Cardine torquet.
 Deprimit rerum meritos honores:*

Pestilens

*Pestilens sicut vapor inquinati
Sideris, pulchros tetigit rosarum
Ordines, et purpureos comarum
Solvit amores.*

*Nutrit hac iras, pariterque amores,
Sicut Ætnæo Enceladus barathro
Igneos amnes vomit ustulatus,
Et simul plumâ nivis insolutâ
Culmina canent.*

*Quam proditoris garrulitas malo
Vexat, rigescat lingua silentibus
Durata saxis, ut procacem
Dij Niobes domuere morbum.*

*Oblivioso mersa silentio
Perdat sonorum sensa recondita:
Lethæa sicut quos vorago
Immemori penetravit haustu.*

*Non dicta signet credulitas levis,
Sed verba spargant flamina in spiritu, ut
Euri citato, ventilata
Gluma vago glomerat rotatu.*

ACTVS TERTIVS,
SCENA PRIMA.

Oromasdes. Arsaces.

Orom. **I** *Am lata cœptis porrigit frontem meis
Fortuna, pleno spiritu impellunt ratem*

Anima sequaces; nec procul portus fugit.

Tu solus inhibes impetum fusa ratis.

Seu remora piscis injicit navi moras

Salsum vomenti gurgitem, quanquam notus

Incumbit acris in rexitentes sinus.

Arsaca, non licebit uxori meæ

Divortium remittere? ut faciles dies

Agam expeditus conjuge, et curis malis.

Arsa. *Rex magne, cœptis annuant superi tuis,*

Nec vis Deorum tristium, aut livor malus

Regni beatum nube contristent statum.

“Sed esse superos cum scias, superos time.”

“Cunctos deorum jura venerari decet,

“Magis imperantem. Orom. tangit hic populū metus.”

Arsa. *“Rex plebis est mensura, pietatem docet*

Qui facit. Orom. honor regalis in vili est situs,

Cui

par est
 "Cui iusque fasque plebe cum sua par est.

Arfa. "Pars magna regis decidit fastigio,
 Minus cui licet esse quam populo pium.

Orom. Reliquus Senatus ordo consentit mihi.

Arfa. Hec est timendum nemo quod regi negat.

Orom. Cur solus in diversa regem distrabis?

Arfa. "Rationem amoris nemo cogitur dare.

Orom. Regina sterilis impedit regni vices.

Arfa. "Injusta facta regna regesque erunt.

Orom. Sic Bactriani decidet regni decus?

Nec per nepotum sceptrum transmittam ~~minus~~? manus?

Privata vel si tangerent animum, minus.

At vestra flectunt; quanta bellorum seges

Hinc pullulabit, regis ignoti metu?

Quid factiosa principum manus agent?

Vbi quisque regnum, nemo quod jure obtinet

Suum esse credit, quantus error partium

Manabit inde? bella cum plures simul

Reges creabunt, unicum victoria.

Arfa. Si cura proles, atque imaginis tuæ

Sollicitat animum, conjuge hoc fiat tuâ,

Si foeta Iuno, mollis et spiret Venus.

Quarum fremente numine, et sterilis foret

Niobe superba, Belidum aut ferax parens,

Vel illa quæ tot filios, tot filias

Priamo creavit: Cernis exempla impia

Thalami coacti? quam patrem se non velit

Miser Thyestes? viscera in viscera sua,

Sua qui recondit, quam Læus orbis foret?

Fœtu beato funeris structor sui.

Exempla certant: questibus nullis magis

Lassantur astra, et regia domus gemunt.

Quod si futuros prospicis regni metus,

Heresque tangit, qui tuis sceptris deest?

Probas amorem, non probas metum tuum,

Mortale non sic spreuit, et suum genus,

Divum potestas, orbis ut curam exuant.

De rege, superum viderit rex et pater

Populusque censor principum, et vis ferrea

Sceptri sequestra: sed tuos pax altior

Beabit annos, si sciant in te mori

Regem; nec orti solis expectent jubar,

Orom. Hominum peribit hoc ad exemplum genus.

Quis conjugalem Cypridis legem, et jugum

Sacrum subibit, cujus incertum metus

Torquebit animum semper, infamis velut

Saxi minantis Sysiphum lapsus premit.

Quis arva sulcis tollet? aut fruges sercet?

Quem rorulentus imber, et madidis notus

Exterret alis, quis fretum findet rate?

Quod Scylla latrans, et resorbens equora

Urget Carybdis, et procelloso mari,

Tot saxa, syrtes, vortices, astus, vada,

Semper timenda; posuit angustæ deus

Vitæ laborem, nulla pars metu vacat.

Arfa. Privata cautio non vetat mundi statas

Durare leges, liberi quamvis tibi

Desint, manebunt, Bactria, et humanum genus.

Orom.

Orom. *Privata decora subtrahis regi tuo?*

" Arsa. *Injuriam per publicam, non fit decus.*

" Orom. *Ius est, salutem, quicquid anget publicam.*

" Arsa. *Ius illud esse, iura quod tollit potest?*

" Orom. *Vbi regna non sunt tuta, ius fasq; excidunt.*

" Arsa. *Vbi iura non sunt tuta, regna decidunt.*

" Orom. *Rex destitutus prole dimidium sui est*

" Arsa. *At saepe sceptris excidit totus suis.*

" Orom. *Regem, futuri temporis tangit status.*

" Arsa. *Cavet futuro si cavet suo satis.*

Orom. *Quæ iura ledit coniugis repudium?*

Arsa. *Ledit parentum, gentium, regni, deum.*

Debes Atossa regis sceptri decus,

Cuius parentis munus, hoc est quod regas.

Cum regna Moleon credita à tuo patre

Ipse occuparet; regis ad Gangaridum

Aulam volabas: ille restituit decus

Raptum coronæ, et filiam uxorem dedit.

Nunc exul illa repetet antiquos lares,

Intaminata? et scelere nullo saucia,

Cuius repulsam vindicet bello pater.

Orom. *Exordiat bellum: non nobis manus,*

Non arma desunt, sentiet quid Bactria,

Quid Oromasdes possit, et gener suum

Socerum perosus: turbidos sed tu metus

Incantus aures, regis ignoras metum.

ACTVS TERTIVS,
SCENA SECVNDA.

Roxana, Bessus, Sisimithres, Ariaspe.

Rox. **O** Luce, quâque vescor aurâ charior ;
 Natalis urbis tactus, in qua olim pater,
 Et faustior maritus, humani modi
 Mensuram adeptus, propius accessit deos:
 Salve, et deorum si quis infelicium
 Preces resignat, sis precante faustior
 Et te beato gaudium cingat sinu,
 Implumis et te protegat victoria.
 Quantum inquieta gestiunt rerum vices ?
 Exuimus urbes in nemora, in urbes nemus
 Illic virentes arborum nutant comæ,
 Et sibilanti spiritu zephiri, fremit
 Mollis susurrus; vernulae fundunt aves
 Ad prima lucis regna, tinnulum melos:
 Et captiosa sub cavernosis jugis,
 Eccho aucupatur vocis extreme sonos.
 Hic arcuatos fornices, et turrium
 Edueta cœlo culmina, et molem parem
 Monti colossos cerno, et infaustum patrî
 Aule nitorem, tristis occurrit mihi
 Imago rerum veterum, et hanc superi levant.

Bess.

Bess. *Quis innovatus sauciat mentem dolor?
Quid in sereno nubilus cælo, vapor
Obduxit imbrem? cur genas lachrymæ rigant?*

Rox. *Genitor beate, mortuo si quis mei
Sensus superstat, parce, nec votum meum
Fidemve posce: cur subitus animum metus
Labefactat, & cor pulsat objectum latus,
Ægréque subdunt corpori officium pedes?
Deprensa sicut fervido navis salo
Incerta fertur, quam procellosi maris
Hinc æstus arget, turbines illinc trahunt.*

Bess. *Roxana, causas explica subiti metus.
“Generosus animus non leves motus capit.”*

Rox. *Silentiosa noctis inter somnia,
Ad regis ibam tecta suspensio pede:
Nec regis illa tecta, sed sylva horrida
Subito videntur, unde remetiri gradum,
Perplexus error frondium, et viæ negant.
Sicque implicata, tigris infamis loci
Apparet horror, igneas spumas vomens
Primòque prolem dentibus sevis rapit,
Hausitque totam: deinde me prædæ aggerit,
Horrore quo perterrita è somnis mico.*

Bess. *Vt cum fluentis ebrius Nilus pater,
Canopi in agros hospites undas vomit
Iterumque sorbet, squallidi è cumulis luti
Animata crescunt monstra, et effigies novis
Miræ figuris, exerunt varium caput:
Sic quod diurnus condidit sensus, vigil*

Animus retractat, miscet, et fingit retro.

Hinc mille-formis rebus è varijs micat

Imago, cum tot monstra iungantur simul.

“ Sic error est metuere quos facis metus.

“ Rox. Insigne raro somnium caret fide,

Sed somnijs his exitum superi negent.

Quid hoc? quid in me sic reluctatur mihi.

*Sis. Mater Rox. Si simithra. Sis. cur moras mater
Properemus, atque eamus obviam patri. (facis?)*

Rox. Iter secudent superi, et hunc metum levent.

Sis. Ego non revertar amplius nostram domum.

Rox. Inauspicata verba cur jactas puer?

Ari. Mater Rox. Ariaspe. Ari. hanc arborem magnam

Cur sustines dextram, caput numquid dolet? (vides)

Sis. Lachrymabor ipse si video lachrymas tuas:

Alloquere malrem soror Ariaspe, heu dolet.

Ari. Quis te laceffit mater? Sis. ipse mortuum

Hoc pugione dedero qui te verberat.

Rox. O vera matris, vera patris pignora,

Vobis eatur, quicquid adversi Deum

Minatur ira, recidat in meum caput.

At vos beati crescite et patri, et mihi,

Quicumque sed vos casus involvit, prius

Libabo dulce sobolis utriusque osculum.

O dulce oris spiritus, dulce osculum,

Et flos genarum suavior vernis rosis.

Ab siste dextrâ sistere hunc fletum tua,

Nam leniendo lachrymas magis moves.

Best. Si possit esse pectori pietas redux,

Rediret

*Rediret isto flebili exemplo mihi.
 Lachrymas inanes excutit surdus dolor,
 Riget cor intus, sicut imbricitor Notus
 Diverrit arbori folia, at arbor manet:
 Sed ecce mater regis Oromasde venit,
 Compone fletus, obvios tendens gradus.*

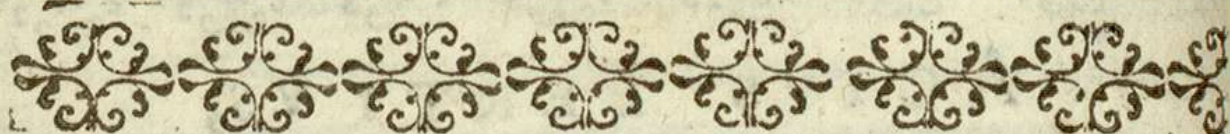

ACTVS TERTIVS,
SCENA TERTIA.

Atossa, Roxana.

*Atoss. Sic nulla vultus aureos nubes tuos
 Sol alme fuscet, purus et coelis eas,
 Cujus petitem fidus illuxit diem.
 Roxana nostras venit optata in manus.
 Sed antequam quò cœpta pertendunt eant,
 Fingamus animum qualis et matrem decet.
 Roxana salve, Matris amplexus subi.
 Roxana salve, cujus ignotus mihi
 Vultus decenne prorogavit gaudium.
 Et vos nepotes tessera indolis mee,
 Libate primam grati amoris osculum:
 Humerisque dulce pendeat nostris onus.
 Rox. Quæ tanta pietas matris invisam nunc
 Amore fovit, gratias non est meum
 Pares referre, sed deum, et nati tui.*

*At interim (quod Principes munus decet,)
 Matremque liberosque famulos accipe.
 Et ante lassum reddet occasus diem
 Oriusque merget, ista quam pietas cadat.
 Atoss. Exurge genibus, supplices aufer manus,
 Prestabo mox hoc sacrus obsequium tibi.
 Ingredere felix, sicut ad regnum decet,
 Cultumque sume regium, et dignum viro.*

ACTVS TERTIVS,
 SCENA QVARTA.

Arfaces solus.

O Cecus hominum sensus, & damno suo
 lactata vota, quos sitos humili statu,
 Incertus Aulae splendor illexit novos
 Tentare cursus, et vagæ sortis rota,
 Torquenda membra credere, Ixion velut
 Iustis deorum calculis pœnas luit.
 Censura stulta peperit errorem hunc gravem.
 Regumque sæpè blandus, et semper levis
 Affectus, & quo nihil in incerto magis.]
 Non unda Ponti blanda, sopito Noto,
 Non verna cœli puritas, non Iridis
 Arquatus umbo, mille pigmentis jubar
 Mixtum revibrans, flammis non Eoli

Divisa regna per tot incertas vices.
Procella major regias versat domos,
Illis recurrit quisquis incertos studet
Vitare casus plebis, atque injurias
Potentiorum, tuta ceu periculis
Hic staret ara, cura cum nusquam magis
Homines fatiget; nec tot Ægeo mari
Nautam lacessant turbinum subiti metus,
Vada inquieta syrtium reciproca,
Scopuli latentes, fervidus tumor maris.
Huc omnis illa turba vitiorum ruit,
Præceps honoris ambitus, ridens dolus,
Suspicio larvata, impudens calumnia,
Invidia mordax, ficta dissimulatio,
Illiberalis servitus linguae, & deum
Supina cura, inimpares fastidium,
In Principes censura, bilis in pares:
Fastidiosus gustus animi, & partium
Non sanus ardor, & susurri mobiles
Discordiarum, quicquid & alibi est malum,
Hic seminatum crescit ad summum scelus.
Sed major illos cura versat & timor,
Secreta quorum regia incumbunt fide,
Ut sacra recti sensa consilij micent
Virtute, quamvis inclytum nomen ferat.
Rex Oromasdes angitur quenquam sibi
Obstare, demi credit à regno suo,
Quicquid negatur, auget hoc regis malum
Facilis senatus, lentas assertor sui

*Certusque regi si quid urget obsequi.
 Sic flexa regis gratia, & lesus favor
 Abscessit à me: jamque nudatum premittit
 Calumniatrix lingua, quæ fama sue
 Augmenta per veteris ruinam colligit.
 Quocunque volvent fata nil statuent novi.
 Nam fluxus auræ Euripus in varias vices
 Diffusus, animum per tot exempla instruit
Vt dura quævis sæpe spectando feram.*

ACTVS TERTIVS,
 SCENA QVINTA.

CHORVS EX QVATVOR.

4. **O** Vis indomiti sæva Cupidinis,
 Et fervor Veneris consilij impotens,
 Quanto turbine agis pectora amantium?
 1. Imbrium non sic gravidus ruinâ
 Ebrias torrens jaculator undas,
 Cum brevi indignatus abire ripa,
 Radit objecti scopulosa montis
 Terga, camporum nemorumque prædam,
 Ore resorbens.
 Non leves inter cineres sepultus,
 Quando grassatur redivivus ignis,
 Flammeum vibrans caput, et domorum

Tecta, jejuno populatur ore.

3. *Cum puer imos occupat artus,
Non tam ratio tendit habenas,
Non pudor undas gelidas rorat,
Non alma fides constat amanti,
Nil pensi facit, ut vota cadant:*

1. *Bosphori sic cū laceraret undas,
Torvus insans Aquilo procellis,
Stridulis et cardinibus tonaret
Porta cœlorum, juvenis Leander
Per mare abruptum, natat, & tremendas
Noctis horrenti gremio procellas.*

4. *Quid Medæ memorem facinus?
Quæ Cythereo sancita stimulo,
Non ignivomos tremuit tauros,
Non pervigilis torva Draconis
Lumina; non est facilis ingens
Affectus: quocunque cadit ruit.*

D 3

ACTVS

ACTVS QVARTVS,
SCENA PRIMA.

Nuncius, Chorus, Moleontis umbra.

Nun. **O** Si furentis turbinis procellipes
 Quadriga raptum me per aëreas plagas,
 Sistat nivoso Caucasii famis iugo:
 Flagrantis aut qua solis incumbens vapor,
 Lybicas arenas damnat aeterna siti.
 Aut nubis atra condat obscuro sinu,
 Ne fulminantis ardeam tædâ Iovis,
 Terræ hiantes mergar in stupidum chaos,
 Natura dum se vindicat, turpem et domum
 Et tanta scelerum monstra, ad infernum premat.
 Chor. Quis horror iste subitus, & tantum scelus?
 Nun. Aut fulminator vindices frustra pater
 Si quarit iras, et Cyclopeæ manus
 Tardè caminis flammæ versent opus,
 Me nuke raptum, vibret ut fulmen citis
 Tortum lacertis in gravem scelere domum.
 Cho. Authorem sceleris effer atque ipsum scelus.
 Nun. Quis me expiabit ostiis septem suis

Ægyptus

Ægyptus undans, rore conspersum pio?
 Non omnis unda, quamque sydereus poli
 Fornix coerces, pensiles thermæ Iovis,
 Terram rigantes, quamque spumosis Thetis
 Volvit lacertis, purget hos visis malis
 Oculos nocentes. O si abhorrenda stygis
 Epotus imber mergat aeterno situ
Tam sava scelerum spectra quæ memorem gravant.
 Cho. Perplexæ quorsum verba sic miseras tenent?
 Vtrumne rupta Tartari repagula,
 Damnata cælo monstra torpenti vomunt?
 Et sævus Atreus regis intravit domos,
 Inoque Atossa se recondit pectore?
 Iterumne nocte flammeum merget caput
 Dies recurrens? & suos natos pater
 Iterum vorabit? Nun. Exolevit hoc scelus,
 Atossa victrix Atrei æquavit nefas.
 Cho. Expone sceleris ordinem, et molem mali:
 Nun. Suprema qua pars regie claudit latus,
 Gelidumque pigra sidus ursæ respicit,
 Secretus horret thalamus, et rarum jubar
 Cæli receptat, ambitum totum loci,
 Feralis umbrat taxus, et bustis comam
 Fandens cupressus, unde bubo lethifer
 Strigesque nocturnæque flebili modo
 Strident silenti nocte, et horrendum gemunt.
 Opacus intus horror infamat locum,
 Tacitumque murmur conscios addens metus
 Inerrat ædes: noctis hic tacito statu

Infame magicis cantibus livet sacrum,
 Et crebra cades volucrum, et humanis jecur
 Fibris revulsum palpitat tristi rogo,
 Atque imbre multo sanguinis spumat solum:
 Et tecta fumo sordidum rugant caput.
 Hinc saepe tristis gemitus, et vegeto die
 Clangunt catenæ, & strepitus armorum gravis
 Collisus in se; saepe verberibus tonat
 Tortis flagellis Æacus sævus crepans,
 Animæque poenis sæucia ululatus cient.
 Rauco boatu saepe Tartareus canis
 Trimo remugit, ignibus crebris micant
 Ignava tecta, nec suas flammæ timent.
 Huc intrat omni liberum pectus metu
 Atossa gestans, et locum ornari imperat:
 Aulea nigra pensile, et mœstum decus,
 Cingunt parietes, nullus at subtemina
 Interpolavit artifex, nec lucidum
 Variavit orbem, floribus mixtis acus.
 Non vernus errat pictus auleis decor,
 Viola nigrantes, purpurans splendor rose
 Narcissus ardens, lilia auratis comis,
 Lauri virentes, sedula et pratis apes:
 Sed unus horror, et sibi constans nigror
 Aulea pingit, parietem, tectum, solum.
 Qualis nigrantis Tartari ornatus fuit
 Cum raptor Orci duceret Proserpinam.
 Sic nuptiales ornat infelix fores
 Næmus cupressi, perque nigram domum

Horrenda

Horrenda pendent signa, et infasti omina.
 Crudus comesis liberis conjux Rhea,
 Medea laceri fratris artus dividens,
 Et omnis Argi infamia, elixus Pelops,
 Exustulatus Plisthenes, vorax sui
 Miser Thyestes, carptus et matre à sua
 Pentheus, quadrigis tractus Hypolitus patris.
 Perque adium omnes angulos, ater stetit
 Lychnucbus ater, fumidam quassans facem,
 Defuncta tanquam, spectra de bustis suis
 Rapta favillâ languidas vibrant faces.
 Cho. Quorsum apparatus tendit infastæ domus?
 Nunc. Roxana, postquam balnei crepidine
 Emersa, rores exuisset frigidos,
 Ceu nuptialis duceret ritus sacri,
 Hac tecta penetrat, bissini veli leves
 Induta amictus, et thoris fulvæ comæ
 Adoperta vultus: Qualis Oceano emicat
 Diana, quando fratris oppositum jubar
 Speculo rosanti frangit, et nubis sinu
 Amicta, terris invidet plenum decus.
 Regalis ambit indoles geminum latus,
 Minora tanquam, juncta lune sydera.
 Quo viso Atossa præcipit claudi fores,
 Tenerasque diris vinculis cogit manus.
 Captaque mox increpitat indignis sonis.
 Roxana thalamos cernis & tædas tuas.
 Aulea pulchra, fronde viridantes fores
 Lætæ cupressi, lucidas gestant faces

Pueri nitentes, tristis augurium canet
 Solenne bubo, exordietur nuptias
 Saturnus auspex, et Tysophone pronuba &
 Signator orcus, liberi tabulas dabunt
 Fietque gemitus, arrha, sponsalis tua.
 Et liberorum striduli manes canent
 Festum hymenaeum: conjugales lampades
 Furia rotabunt, Baccheus liquor fluet
 De Ditis anne, Belides undas tuis
 Epulis refundent: omnis umbrarum chorus
 Mensis recumbit, nunc subi thalamum novum.
 Cho. Quid illa contrà. Nun. veris ut cytharistria
 Quam nascitura suave Matuta, melos
 Modulante, aduncis unguibus milvus rapit,
 Consumpsit ipsum spiritum nimio metu:
 Sic illa postquam sensit infastos domus
 Dire apparatus, hausit & truces sonos,
 Collapsa sensum fudit, & morti vicem
 Dedit ante mortem, Tanto Atossa seior,
 Ceu torva predam tigris abreptam fremens,
 Fugisne clamat? mortis & praecipuas
 Moriendi sensum? quanta pars mei perit
 Si sic peribis, ite fomentis fugam
 Latentis animae sistite: hic matrem par est
 Simulare Atossam. Nata quos thalamos fugis?
 At illa sicut imbris effusi, rosa
 Gravis ruinâ, flaccidas vergit comas:
 Egrè refecta, languidum obliquans caput,
 Moriente voce scire delictum rogat.

Mixtoque fletu liberi veniam petunt,
Parce avia matri, parce matri clamitant.
Atossa, nihilo mitior contra increpat.
Roxana pellex regis, et pellex mihi,
Disce abstinere conjuge alieni thori:
Contaminare regias tedas time,
Si mortuorum sensus in formas novas
Post fata migrant obita, tunc disce et time;
Vita parum nunc restat, exemplo nihil.
Irriguit istis illa tam diris sonis:
Et ô deorum si quis in cælo regis,
Et ô piorum si quis inferno lates,
Vos testor (inquit) prodiit fidem meam
Vitamque Princeps; simplicem elusit dolis.
Quæ nunc precabor astra, quem flectam deum?
Quod numen exorabo? nisi numen tuum
Regina, quo te cunque fas ritu deam
Misera precari, pone non totas dea
Iras, sed auge, fœmina quantum est pati.
Vel serva vivam, major hinc regi dolor;
Vel sola moriar, majus hoc divæ decus.
Cho. Atossa non has flebiles cepit preces.
Nun. Ut sanguinata tygris Hircanis jugis,
Cantesque crebris fluctuum Marpesia
Pulsata nimbis, ridet insani maris
Iram impotentem, nec suo cedit statu:
Sic illa surdis auribus fregit preces
Verbisque parcit, & suum aggreditur scelus:
Primoque tortis expediri præcipit

Flagella

Flagella nodis, imperata tardior
 Urget minister: creber & roseam cutem
 Plagis aravit, lividi vibicibus
 Sulci tumescunt, corpus & totum fuit
 Pro vulnere uno; saepe vibratum suo
 Lorum flagello adhesit, invitum & scelus
 Tardè peregit: saepe ceu tubulis latex
 Ruptis, aequalis exilit, fusus cruor,
 In ora Atossæ purpurea guttas pluit
 Tingens pudore debito invitas genas.
 At illa spumas sanguinis leta accipit,
 Ut sicca tellus lucidos imbres bibit
 Torrente Cancro: saepe puerorum indoles
 Pro matre posuit terga succedanea
 Prohibente matre, dulcis est contentio
 In re dolenda, mutuo pietas fuit
 Pro matre soboles, mater & soboli timens.
 Moleo. Hujus cruoris dulcior latex mihi est
 Quàm fons Lyæi, nectar aut summi Iovis.
 Nun. Atossa postquam sanguinis satis sitim
 Primam rigavit, majus orditur nefas,
 Gladiumque dextra matris invita locans,
 En (inquit) ista sceptrâ Roxanâ decent,
 Regina causam pellicis dyudica.
 Moleo. Sic sic decebat, æquus hoc statuit Minos.
 Nun. Fulgore gladij gemina proles territa
 In matris ulnas cessit, atque arctis latus
 Manibus premebat, pampini ut vitem premunt;
 Quos illa raptim matris avellit sinu,

Gladioque

Gladioque sistit, et recusantem manum
Cogit, trementem firmat, errantem regit
In liberorum pectus, & flexum caput
Matris reducit, cernat ut vulnus suum.

Pungisne natum mater? infelix puer

Clamat: Ferisne clamat illa filiam.

Sic impiatam ^{non} suo scelere manum

In prolis egit viscera, & in se sui
Ebullientis sanguinis rorem capit,

Vivi ut metalli, exustulata grandine.

Nec misera mater, questibus vanis iter

Suffecit, alto sed rigens animus metu

Niobes parabat fata; sed iorum furens

Regina, sponte dixit ordiris mori?

Invita morere, dumque te sentis mori.

Sic fata, gladium, merisit in levum latus

Capuloque adegit, atque luctanti viam

Anima reclusit: illa ne natos suos

Premere seorsim cecidit. Cho. O nulla scelus

Voce exprimendum. Nun. Franget affectus suum

Adhuc dolorem, magna pars mali file.

Cho. Nondum stupendum facinus absumpsit scelus!

Nun. Quem rere finem parvus est mali gradus.

Cho. An insepultum dedecus cælo dabit.

Nun. Dabit sepulchrū. Cho. vile. Nun. regium nimis.

ACTVS QVARTVS,
SCENA SECVNDA.

Oromasdes.

Dij conjugales, et genie custos thori
Fidesque pinnis apta, quæ procul loca
Nunc vos recondunt? an gravi brumæ gelu,
Damnata Thule, an exules terra malis
Cæli receptat aula; nam nomen merum
Nunc esse jura constat, et fas et fidem,
Quando illa rupit claustra genialis thori,
Et turpi amore lucidam famam sui
Strinxit pudoris, castitatis unicam
Luxisse quam decebat, exemplis facem.
Et ille adulter conscius nostri thori
Factus sequester, cuius officium et fidem
Mea promerebant merita, terra filium
Respéque cassum, indebitis honoribus
Erexii in altum, et proximo fixi gradu,
Summisque rebus consulem, et fidum caput
Mibi ordinavi præter et legem thori
Titulumque regis, cetera hand impar fuit.
Nunc ille equestris factus, auriga impotens
Omnes habenas fundit, et modum sui
Tenerenescit, forsân et sceptri decus

Perstringit

Perstringit oculos impotentes ad inbar
 Regni coruscum, forsan & tacitum dolum
 "Roxana aperiet, ille secreti fidem
 "Nunquam recondet qui thori violat fidem.
 Ergo antè cordi lingua quàm parcat viam,
 "Caput amputetur, illa secreto latent
 "Quæ nemo novit arbiter: minus timet
 "Qui non timetur, utar hoc recto deum
 Favore, per quos dedecus turpe hoc thori
 Secreta nutrix prodidit, & nunc exilit
 Ovans adulter gaudio, et choreas agit
 Io triumphæ: mactæ sis Bessæ hac tua
 Virtute, lata dabitur ad cælos via.

ACTVS QVARTVS,
 SCENA TERTIA.

Bessus, Oromasdes.

Bess. **N**unc hic licebit liberè quidvis loqui.

Orom. "Moriturus audet liberè quidvis

Bess. O lux venusta, clara solis filia. (loquens)

Orom. "At sæpe claram complicat nubes diem.

Bess. Per purpurissam consecranda literis.

Orom. Et purpuranti sanguine hoc fiet tuo.

Bess. Te diva credo ex gaudijs natam Venus.

Orom. Frustrà es, cræore patrio nata est Venus.

Bess.

Bess. *Inter supremos cœlites sola es Dea.*

Orom. "*At insolentes sentiunt Nemesein Deam.*

Bess. *Victor triumpho, castra devicta occupo.*

Orom. "*At sæpe pars devicta victorem premit.*

Bess. *Horti spolia Dracone sopito tæli.*

Orom. *Quem dormire credis, attendit magis.*

Bess. *Nunc mala victor Hesperifer aurea.*

Orom. *Cur ominosa verba jactas nescius?*

Bess. *Cœlo recludam sicut Alcides viam.*

Orom. *At is per orcum stravit ad superos iter.*

Bess. *Super astra celsus gradior, et limen poli.*

Orom. *Quò subveheris altiùs, graviùs cades.*

Bess. *Tibi Dione debitas laudes canam.*

Orom. *Sic ante lethum præsciùs cygnus canit.*

Bess. *Malumne mordet fascinum sortem meam?*

Orom. *Momordit, & jam dissecat filum tuum.*

Bess. *Quid hoc? cor altis pulsibus calcat latus.*

Orom. *Molitur inde transitum, quem nunc dabo.*

Agite ministri, iussa transmittat fides.

Bess. *Eheu! in ipso versor orci limine.*

Per te tuamque gratiam, et vitam tuam.

Orom. *Cessatis? et vos flebilis tangit dolor.*

Bess. *Moram loquendi preroga, vitam nega.*

Orom. *Equale fatum sentiat, si quem premat*

Similis reatus; turpe mittatur feris

Rapidis cadaver; tuta nunc nullum fides

Testem timebit nostra; securo loco

Roxana constat, tota suspicio male

Lingua sepulta est: conjugis superest bona

Amolienda

Amolienda cura, quid nunc consulis
 Amor metusque, lege maculosam thori
 Injuriamne vindicabo, et dedecus
 Regis per ora curret, et plebis jocos?
 Tacitusne factum patiar elabi, et meas
 Curas vorabo? sicut offensa impotens
 Reponere iras. Plura mereatur pati,
 Quicumque patitur immerens injurias.
 Sed conjugis famula obvios tendit gradus,
 Damiana quid tu, quid Atossa nunciat?

ACTVS QVARTVS,
 SCENA QVARTA.

Damiana, Oromasdes.

Dam. **R** Egi salutem et prosperos annos, rogat
 Atossa Divos, teque convivam suo
 Festo rogavit, more quod lucis stata
 Natale celebrat hunc diem conjux: tua
 Augustiorem credet ex praesentia.
 Orom. Promitto. Vires consulendi hic explica
 Anime, quid haeres, quid pias curas agis?
 "Sequentur illa; rebus utenti, pio
 "Esse otioso licet: is est frustra pius
 Cui vita dubitat, tolle turbantem obicem

*Sed tolle per te, tanta non benè creditur
Tollenda vita nisi cui expedit magis.*

ACTVS QVARTVS,
SCENA QVINTA.

CHORVS EX QVATVOR.

1. **P** Ater altitonans quem syderei
Cortina poli tremit, & liquidum
Aëris aequor, si res hominum
Cernis, & omnes penetras tractus
Oculi radijs, cur non scelera
Vindice dextra plectis? et iras,
Tam lentus agis? 2. Murmure cæco
Nubes gemit, & radij currus
Per rupta micant latera: montes
Sæpe involvis fulminis ictu,
Atque superbas fumida quercus
Tua tæda rapit; sed mala nostri
Generis raro fulmine plectis.
3. Ad tua quondam fata Thyestes
Flexit refugam lampada Phæbus,
Et cæruleo proluit haustu
Nondum emeritos sine jugales:
Non minor hæc est causa latendi,

Et digna tuo Phœbe exilio.

4 Nunc vel geminos deferat Arctos
Squamosus Draco, novus Herculeæ

Virtuti labor: aut bis senis

Rutilum signis fugiat limbum

Æstræa polo pronior imo.

Aut lunatam torqueat arcum

Chiron semivir, atque sagittâ

Feriat terras, aut monstrum aliquod

Fiat, in ævum quod vetus abeat.

1 Sed nos intrò vocat obsequium

Ætossa tuum: pariter necuas

“Tua noxa facit: regum fatum

“Sæpe et famulos premit immeritos.

E 2

ACTVS

ACTVS QVINTVS,
SCENA PRIMA.

Atossa, Chorus.

Atoss. **A** *Vræ fluentes, atque venti flamina
Quæcunque fertis expedita nuncia
Per lata terræ climata, et cœli plagas,
Cum vos ad Hesperiam leves alæ vehent,
Hæc dicta Medææ date; haud superbiat
Cristasque tollat propter antiquum scelus:
Atossa maius hoc dedit, maius dabit.
Nec fel Draconis noctuæque sanguinem,
Nec huc petivi cantilenas Thessalas,
Sed omnis herba luridi succi abfuit,
Novendialis raptus & busto cinis,
Et luna pallens ad tremenda murmura,
Hoc quicquid est ab uno, in uno pectore
Natum & petitum est, nemo laudem hanc dividet.
Cura ultionis vosque felices manus,
Ultum est abundè, & ipsa quod fateor, satis.
Ab iamne satis est? tam breves iras alts?
Si sic quiescas summa vindictæ perit.*

Extends

*Extende poenam, tangat Oromasden dolor.
Hæc velit avi; restat ardor prælii:*

*Torrens tepentis sanguinis rigat manus
De pellice ipsa regis & gemino sato,
Vltrâque sitiunt donec ipsum exhauriant.*

*Inunc ministros convoca, dapes parent
Mensasque plenas regia pompa struant.*

*Lympha fluentis lucidos haustus date,
Vt sanguinatas rore suffundam manus.*

Qualis cruori splendor? et nitens rubor?

*Ægrè refundo, sic manum bellè decet
Cen purpurissans mixta lilijs rosa.*

Tamen refunde manibus, ut sitiant magis.

Cho. Atossa quales conjugii dapes paras?

*Ato. Solenne moris annui convivium,
Quod rege dignum est regis & sponsa nova.*

Amavit ille liberos, & pellicem,

Vite potentes, ut nihil par aut supra:

Ecquemne credis suaviorem mortuis

Cibum parari posse? Cho. quantum est hoc nefas

Quod nesciens admittet? Ato. hæc pietas foret

Si nesciens hoc faceret, at sciet miser.

Cho. Cur sic corollam bracteata respicis?

Ato. Succus veneni laureas tingit comas,

Hæc implicabit aureum vini scyphum

Vnde ille Bacchi nectar, & mortem hauriat.

Cho. Etiam marito seva moliris necem?

Ato. Nihil Thyestem, Tantalum nihil supra

Conabor? hoc unum sit exempli mei.

Cho. "Virtute pulchrum est lumen exemplum dare
 "Haud scelere. Ato. Non est ultio sceleris scelus.

Cho. Si jure fiat, inquit solos noxios.

Ato. Quid bella faciunt aliud, ubi tota oppida

Etiam immerentium, Principis causa sui

Ruina sorbet una, & hoc gloria

Regis vocatur, culpa privati est scelus.

Cho. Vnde hic Atossa pectore insavit furor?

Ato. Mirare potius quod tonante buccina

m Non Baëtra quatiam tota, & armata solum

Premant cohortes, flammea quod non pice

Collucet aula, & sanguinis spumas agens

Violentus Oxi pingat Hyrcanum mare,

Mirare tantum plecto quod leviter scelus.

Cho. Vacare debet scelere, quod plectit scelus.

Ato. Injuriarum lis sed intendit parem

"Querelam utrinque. Cho. Fœminam incantam dolo

"Sed prodidisti. Ato. Dispari nosse sunt loco

"Virtus dolusque in hostibus? Cho. Num fœmina,

Hostile nomen patitur? Ato. Inter fœminas.

Cho. Roxana te nescivit & sortem tuam.

Ato. At fœmina omnis odit ignotam emulam.

Cho. Insons at hujus criminis proles fuit.

Ato. Sed fructus hujus criminis proles fuit.

Cho. Cur addidisti cadibus culpam, thori?

Ato. Vindicta sceleris summa fit scelere pari.

Cho. Rex vindicabit ista. Ato. Conjux regia

Iam vindicavit. Cho. Non decet ferrum tuam

Atossa dextram. Ato. Sed caput minus decet.

Cho.

Cho. *Quid fœminis cum Marte? Ato. Quid Veneri et*

Cho. *Regina metue: vindices raro deos* (viris?

Flagitia fallunt. Ato. Ista memorato p̃ys:

Casurus alto, respicit terram, haud polum.

Sed jam Tyrannus tendit ad cœnam gradum,

Nunc fronte lata verba simulata eloquar.

ACTVS QVINTVS,

SCENA SECVNDA.

Oromasdes, Atoffa.

Orom. **Q**uamvis Senator providus longos metu
Vitare monet, et pellicis notos dolos,

Tamen impotentem provehant ira et furor,

Animoque fixum est tœdia et graves moras

Metusque nunc finire, rem facilem dabit

Corolla succis illita, & virus malum

Spirare docta: totus internus furor

Velo latebit: vultus iratum neget.

Ato. Pax alta, divi prosperi, & ridens salus

Regis secundent vota: mihi latum diem

Matuta luxit, regis & præsens favor

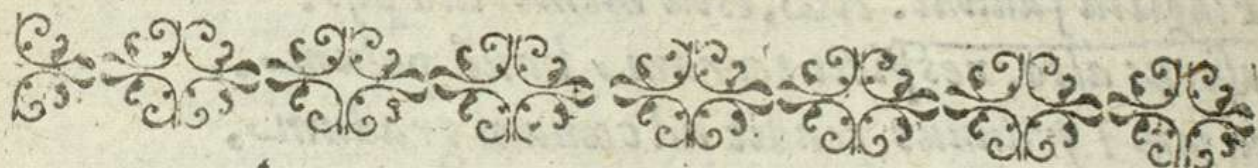
Ceu sidus aliquod clarius spargit jubar.

Orom. Redde expeditos conjugi amplexus. Dolor

Parum recede, clarus hic dies mihi

Natalis elucebit. Ato. Oromasda inclyte,

*Sic gratiarum teneor, ut quanto magis
Rependo tanto doleam. (Furor file.)*

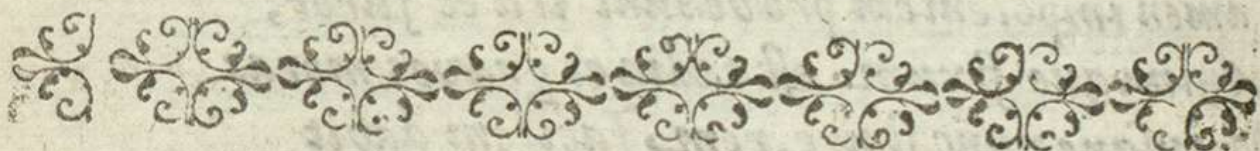

ACTVS QVINTVS,
SCENA TERTIA.

Chorus canit.

*G*eniaie sacrum, Principis alma
Currens restituit vagus annus,
Matuta jubar roseum fusco
Condedit ~~ortam~~ verita formam,
Atossa tuam, sed tibi felix
Semper veniat, redeat annus.

ortu

ACTVS QVINTVS,
SCENA QVARTA.

Oromasdes, Atossa, Moleon, Arsaces.

Orom. *H*abet, peractum est, affer huc dapes meas.
Moleo. Nunc ultione sicca turgent lu-
Et irrigatum cade spumantem balitum (mina,
Ructat cruoris, dicite inferni incola
Post stupra, cades, toxica, humanos cibos,

Ecquid

*Ecquid superstat? ~~As~~ suspicio, lusum est satis,
 Vtrinque mors ^{est} cœpta, quod restat Furor
 Poenaeque peragant, ossa nunc mollis mea
 Pulvis superstet, et novæ cingant rosa.*

*Orom. At ossa dulcè ferculum dabo tibi
 Si fortè Bessum noveris, sume hoc caput.
 Dudum placebat, fruiere delicijs tuis.*

*Nunc osculare, & regium in thorum vehe,
 At. Agnosco vultus signa, sat certè cibus
 Placet palato, diffitert gratias*

*Regale non est: mutuae fient vices
 Epulasque reddam, quas Iovis cerebrum putes.
 En rara mensa gloria, et dapum strues,
 En delicatam cum suis pullis avem,
 Non ista volucris orbe de nostro venit,
 Longinqua sed per maria, per terras vagas,
 Sylva præhensam vexit huc annis decem
 Expertus auceps: luxus hic regem decet. (impia?*

*Orom. Quale monstrum cerno? qualis forma rerū hac
 Lucidi currus polorum, tūque cœlipotens pater,
 Cur jubar clarum refundis intuentis tristium
 Actuum spectris, coruscum, & nube non condis caput,
 Flammeumque lucis oculum ferrugineo syrmate
 Noctis involvis, genusq; sepelis humanum in Chaos?
 Sustinetis intueri, triste dirumque hoc nefas
 Lumina oculorum, nec exilitis imis sedibus,
 Nec meum pectus statim rigescit in marmor gelu?
 At tu Leana stirpis haud nostra indolis
 Non una sub te Scylla, non una impotens*

Medea

Medea latitat: omne sed mundi scelus
 Opprobriosum quicquid est, fama deest,
 Stabulatur in te, Qualis Hircanis jugis
 Altrix leonum saltus, & cantes tuos
 Incrustat artus, Caucasus O pectus ferax
 Mille furiarum. Ato. Quanta pro me duceret
 Lamenta Regis charitas? pro pellice
 Quae sic liquescit; intima amplexus pater
 Natisque conjugique: Quam te diligant
 Corporibus orbi, qui venire sustinent
 Regem ut saluent. Orom. Menas insana impio
 Stimulos dolori subdis? & tantum in nefas
 Furibunda ludis? O Furia Scylla quoque
 Pudenda vel Medea, et orci facibus.
 Sed si cruentum quod tuis oculis jubar
 Scintillat, ista cedere restinxit sitim.
 Defuncta redde membra, quod & hostes sinunt.
 Ato. Dedi, daboque: stulte quis habes rogas?
 Coniux vorasti coniugem, et natos pater:
 Quid animus haeret, tam cito evadis fugax?
 Revocate lapsum, magna pars poenae perit
Ni vivat ultra, & sentiat malum suum.
 Orom. Post ista scelera sustinet coelum sua
 Durare lege? nec solutis orbium
 Claustris, ruinae mundus incumbens suae
 Se nosque sepelit, sentit hoc tantum nefas
 Ignava tellus, nec fatiscens praecipēs
 Aperit hiatus, & suo rictu vorat
 Pariter nocentes? Phoebe nunc flammis tuis

Flagrare

Flagrare mundus debet, & tuo pater
Stridente diram fulmine involvi domum:
Pelagus malorum cerno, quod non littorum
Latus coerces, nulla quod vincat ratis:
Roxana conjux chare, Sifimithra puer,
Tenera Ariaspe, ubi estis? inter viscera
Heu obloquuntur, quos habeo desidero,
Quos tango nequeo tangere, amplecti volo
Quos undique amplector, procul sunt & prope.
Cur mortuos non viso? cuius maxima
Pars mortis est, & mortuis prebet locum.
O versa rerum jura, sub natis pater
Superstes esse debet, at in me mei
Rediere nati; nunc quater geminus Gigas
Ter aucta gesto membra, terque auctus dolor:
Exhauriendis una sed lingua est malis.
Os claudite limen vocibus, crescit dolor
Dolendo; at O reclude ut hinc ebulliant
Gemitus meorum: Condat aternus sopor
Oculos profanis impiatos visibus:
Sed ô patefiant, ut quod in me non meum est
Videant scelestam cedis Authorem mori:
Gladio recludam viscera, at sic coniugem
Natosque vulnerabo, propter vos mihi
Parcam nocenti! Atto. Ponere hanc curam potes
Compendiosam, namque lethalis tuas
Iam vis veneni decoquit venas miser
Quod de corollâ fluxit in laticem meri:
Nunc se explicavit pona, vindicta sat est.

Quod

Quod sentias te miserum, at hoc unum abfuit,
 Interfuisses conjugis cedi, & tuis
 Ebullientem combibisses sanguinem:
 Te nesciente dexteram mersi in latus,
 Et corda fibris rupta compressi manu,
 Animasque quiddam stridulum et fissos sonos
 Singultientes sanguine extinxi suo.
 Nec tu tremantes videras artis focis
 Stillare saniem, nec verubus assum jecur
 Iam palpitare: nocturnas nec tu truces
 Circumvolare tecta, & ardenti è veru
 Laniare carnes, igne fumante suo.
 Orom. Vicisti Atossa, parte nec meriti extima,
 Illam repono gratiam, per te innocens
 Quod mox abibo: tota laus sceleris tua est.
 Sed non inanes senties dici deos:
 Respexit in te Nemesis, ultrices deae
 Mox insequentur: errat in venis tuis
 Virus draconis noxium, fato pari
 Invita defungere, victi vicimus.
 Ato. Super cadavera hostium dulce est mori.
 Non sola jaceo, magna majorem ruens
 Premo ruinam, nobili hoc fato minor
 Essem superstes, nunc ad orcinam domum
 Ibo, et recenti gloria facti fruor.
 Orom. Dominatur intus pestis, et totas furens
 Vorat medullas, atque jam fato novo
 Iterum peribunt liberi & conjux mea.
 Sed devoretur dolor: Atossane novos

Ducat triumphos: nemo nunc inter meos
Morienti adest? Arsaca te desidero
Pietate longa cognitum, longa fide.
O fida dextra, cernis horrendum scelus,
Vivum sepulchrum, conjugem, natos, patrem,
Vnum cadaver; foemina infando dolo
Regem jacentem: cura nunc regni tua est.
Arta. O triste rerum specimen, ô fata impia!
Orom. Gliscit veneni fervor, atque omnes vias
Rimatur anima, limen insisto Stygis;
Salvete manes; umbra venio multiplex.
At tu scelestâ, sequere: supplicio tuo
Non unus orcus sufficit, nec Tartara
Angusta tantis noxijs. Quantum est tamen,
Vndas fugaces Tantalus tradat, rotam
Ixion addat, Belides humeris tuis
Vrvas resignent, Sisyphus saxum dabit,
Tota excitabo Tartara in poenas tuas.
Renitere anima, & proroga vitæ moram,
Tormenta diræ conjugis dum contuor,
Sit hoc doloris pharmacum, nullum est necis:
Discurrit ossa pestilens succi vapor,
Vitamque querit, palpitât pugna impotens
Natura: Iamque luminum torvæ faces
Tanquam cometae fulgurant, sævum iubar,
Salit, minatur, fluctuat, frendit, tremit,
Intus remugit, friget, & suspiria
Profunda ducit: Menas ut Nyse iugis
Cum Baccha totum pectore excepit deum.

Roxana

Roxana prodi, vosque chara pignora
Et ultionis.

Ato. Quid hoc? citatis aëra insisto rotis,
Tractusque plenos nubium curru seco.
Caligo quanta? Phœbus immerfit diem,
Meumque fugit facinus; ô magnum decus!
Noctua tardos agitate currus,
Et recedentem revocate solem,
Cernat invitus facinus peractum
Sol serpentigerum curru qui circuis annum,
Siste rotas volucres, & fulvâ lampada verte,
Torva Medusæi non sunt hæc Gorgonis ora.
Quid fulminantem Iupiter crispas manum?
Vibravit in me: fulminor. Cado, cado.
Et hæc & illa fecimus Minos, scelus
Hoc omne nostrum est: Bessus hinc nihil auferet,
Tormenta scelerum sola tantorum feram.
Vel deme partem: denegas, patiar, age.
Dilaniet vultur, rota torqueat, urna fatiget,
Poma negent, saxum recidat, mons opprimat, una
Hæc cuncta sustinebo: quid supra deest?
Fugite Ariaspa parva, Sisimithra puer,
Roxana, coniux parce: Minos avocat.
Abite volucres pessima. Sequar, Sequar.

FINIS.

ERRATA emendata

~~Ag. 5. v. 3. pro Clausi secretam lege Clausi remotam. P. 17. v. 1.~~
~~ubi labor victoria. P. 17. v. 11. et quod volunt. P. 18. v. 5. abiit.~~
~~8. dei. P. 20. v. 5. quod maius est. P. 22. v. 23. cepit. P. 24. v. 16.~~
~~flato. P. 25. v. 19. flamina spiritu, ut. P. 27. v. 1. plebe pare est eū.~~
~~a. v. 11. manus. v. 12. minus. P. 28. v. 29. Baera. P. 37. v. 3. tuni~~
~~tie. P. 41. v. 9. Lyncuchus Afer. P. 42. v. 12. veris ut. P. 43. v. 22.~~
~~pit. P. 44. v. 8. aequalis. v. 15. et. P. 45. v. 7. non suo scelere. P. 54.~~
~~10. quoniam. P. 56. v. 6. ortu. P. 57. v. 1. superflat? suspicio. P. 57.~~
~~1. mors est coepa. P. 58. v. 2. quicquid &. P. 62. v. 12. Medulae~~

ERRATA

Page 1. Line 1. "P. 1. 1. 1." should be "P. 1. 1. 1."
Page 2. Line 1. "P. 2. 1. 1." should be "P. 2. 1. 1."
Page 3. Line 1. "P. 3. 1. 1." should be "P. 3. 1. 1."
Page 4. Line 1. "P. 4. 1. 1." should be "P. 4. 1. 1."
Page 5. Line 1. "P. 5. 1. 1." should be "P. 5. 1. 1."
Page 6. Line 1. "P. 6. 1. 1." should be "P. 6. 1. 1."
Page 7. Line 1. "P. 7. 1. 1." should be "P. 7. 1. 1."
Page 8. Line 1. "P. 8. 1. 1." should be "P. 8. 1. 1."
Page 9. Line 1. "P. 9. 1. 1." should be "P. 9. 1. 1."
Page 10. Line 1. "P. 10. 1. 1." should be "P. 10. 1. 1."

